

FUNDACIÓ SANT TOMÀS

Àmbit geogràfic: Comarcal

Forma jurídica: Fundació

Seu social: Vic

- 1013 persones treballadores
- 421 persones treballadores pertanyents a col·lectius en risc d'exclusió social
- 119 persones voluntàries
- 1716 persones sòcies

NOMBRE ACTUAL DE PERSONES ATESES EN ELS SERVEIS D'ATENCIÓ A LES PERSONES:

- 1745 a serveis a la infància i la joventut
- 119 a serveis a la gent gran
- 3203 a serveis a persones dependents o amb discapacitat
- 1256 a serveis a persones amb problemàtica de salut mental
- 13 a serveis a persones amb drogodependències
- 56 a serveis a d'altres col·lectius en situació d'exclusió social
- 50 a serveis de cohesió i dinamització social

www.santtomas.ca/

Breu història de l'organització

Sant Tomàs va néixer a Osona el 1967 per l'impuls d'un grup de 7 famílies amb fills amb discapacitat intel·lectual que volien oferir-los possibilitats formatives i d'inserció social i laboral. Aquesta iniciativa va comptar amb el suport, des del principi, de membres de la societat civil i representants d'ajuntaments de la comarca. El primer servei que va oferir Sant Tomàs va ser una escola que només amb tres anys va passar de 7 alumnes a més de 70. A mesura que els alumnes es van anar fent grans, es van anar creant els diferents serveis de l'entitat. En primer lloc, uns tallers que feien la funció de centres ocupacionals, més endavant el centre especial de treball, el servei de lleure i esport, la residència, les llars i el centre d'atenció precoç. A les portes de celebrar els 60 anys, Sant Tomàs atén cada any a més de 2.600 persones i dona feina a més de 1000 persones, 365 de les quals són persones amb discapacitat i més de 56 en situació de risc d'exclusió social.

Missió

La missió de Sant Tomàs és la de millorar la qualitat de vida de les persones amb discapacitat intel·lectual o amb dificultats en el desenvolupament i les seves famílies a les comarques d'Osona i el Lluçanès.

Vol ser una organització centrada en la persona, que col·labora amb la societat i que treballa en xarxa per proporcionar suports de qualitat que promouen l'empoderament de les persones i el desenvolupament sostenible mitjançant els instruments i l'esperit propis de l'economia social i solidària.

Descripció de l'activitat:

La Fundació Sant Tomàs és una entitat sense ànim de lucre, declarada d'utilitat pública, dedicada a millorar la qualitat de vida de les persones amb discapacitat intel·lectual i les seves famílies a Osona i el Lluçanès. Ofereix serveis durant tot el cicle de vida de les persones vinculades.

És titular del Centre de Desenvolupament i Atenció Precoç Tris Tras, l'escola d'educació especial Estel, el Centre de formació i inserció laboral Eina, el Centre Ocupacional, el Centre Especial de Treball Tac Osona, el Servei d'habitatge Clarella, el Servei de suport familiar servei de Respir, el Centre residencial Riudeperes, i el Club d'esport i lleure Club Car.

Sant Tomàs es distingeix per posar sempre la persona en el centre, com a forma de reconeixement de la seva dignitat. La dignitat humana és el fonament sobre el qual es construeixen els valors que orienten les accions i decisions de l'entitat. En el context organitzatiu comprometre's amb aquests valors permet complir amb la missió de millora social i, al mateix temps, vertebrar el sentit i genera credibilitat social.

DESCRIPCIÓ DE LA INICIATIVA PROPOSADA

DISCAPACI...QUÈ? UN PROGRAMA DE RÀDIO FET PER PERSONES AMB ALTRES CAPACITATS

Breu descripció

Discapaci...Què? és un programa de ràdio dissenyat, conduït i presentat per sis persones amb discapacitat intel·lectual (DID) on elles mateixes exposen i presenten les seves inquietuds i interessos. El títol “Discapaci... Què?” qüestiona la condició de persona amb DID i fomenta l'esperit crític respecte a les etiquetes i els clixés que es posen a aquest col·lectiu.

El programa inclou una tertúlia sobre algun tema que els preocupa, després fan una entrevista a algú vinculat al tema inicial, a continuació fan una secció on s'exposen aspectes comuns que els són difícils a causa de la seva condició i finalment s'acaba amb una tria musical per algun servei de l'entitat.

La producció s'ha fet conjuntament amb el grup EL9NOU i s'ha emès quinzenalment a la ràdio del grup, el 9FM i també s'ha pogut emetre per la televisió del grup de manera que s'ha convertit en un videopodcast. Ara s'està preparant la segona edició

Aportació de valor de la iniciativa

Les persones amb discapacitat a Catalunya representen quasi un 9% de la població, però la seva presència als mitjans de comunicació és quasi inexistent (Informe CAC 2024). El programa “Discapaci...què?” dona veu a persones amb DID per crear referents empoderats pel mateix col·lectiu i per tota la societat. Totes les persones que el presenten són persones amb DID i elles mateixes decideixen els temes i les entrevistes de cada programa. El programa té una estructura fixa que facilita l'aprenentatge i la fidelització. Les persones participants en el projecte van millorar la seva autoestima, capacitat de parla i de lectura i de denúncia de situacions de greuge cap al col·lectiu. Les xifres d'audiència segons Konodrac són 1846 dispositius connectats el mes d'octubre, 2.244 el mes de novembre i 1.782 el mes de desembre de 2024. També té un perfil d'instagram amb 394 seguidors, 163.903 visualitzacions acumulades, 3720 agradaments a les publicacions i 667 comentaris a les publicacions.

Necessitat a la que respon

En diferents ocasions persones ateses a Sant Tomàs van expressar la seva voluntat de poder participar de la creació de l'agenda pública o estar presents als mitjans de comunicació. Des de Sant Tomàs ens van posar en contacte amb El 9Nou per poder-hi donar resposta i trobar un espai on “poder explicar les coses com mai ningú ho havia fet”. Amb aquesta frase comença cada programa que tracta un tema d'actualitat a través d'una tertúlia entre ells i elles, a continuació fan una entrevista vinculada a aquesta temàtica, una secció on exposen aspectes que els preocupen o que els són difícils degut a la seva condició, i acaben el programa amb un sorteig i amb una cançó que trien altres usuaris de l'entitat.

El programa ha aconseguit gràcies a la complicitat entre El 9Nou i Sant Tomàs donar resposta a la necessitat de les persones ateses: crear un espai de sensibilització, visibilització, i aprenentatge respecte a les persones amb discapacitat intel·lectual.

Principals objectius assolits

- Millorar la qualitat de vida de les persones amb DID
- Fomentar la igualtat d'oportunitats
- Garantir l'autonomia de les persones DID i apoderar-les
- Promoure l'esperit crític del col·lectiu i les capacitats comunicatives
- Millorar les relacions amb l'entorn comunitari
- Sensibilitzar a la ciutadania sobre les capacitats de les persones amb DID
- Enfortir la cohesió social
- Fomentar els aprenentatges de les persones ateses

Principals resultats obtinguts

Les emissions han permès tractar temes punyents com la denúncia tan necessària dels nombrosos casos d'assetjament que viu aquest col·lectiu a l'escola les dificultats per viure la seva sexualitat amb llibertat, els entrebancs per accedir al mercat laboral, per treure's el carnet de conduir o per establir relacions interpersonals.

Aquest programa s'ha convertit en una iniciativa que millora la qualitat de vida de les persones amb DID, fomenta la igualtat d'oportunitats i sensibilitza la ciutadania.

Aquesta iniciativa ha permès visibilitzar la necessitat que els mitjans de comunicació tenen de recollir i impulsar les demandes i les veus de les persones amb discapacitat per crear referents i aconseguir canviar mentalitats.

Abast de l'experiència

L'experiència ha tingut un ressò molt destacat i ha rebut l'interès de diferents persones que han volgut conèixer el procés de creació, així com d'elaboració. Això són investigadors o alumnes en pràctiques de diferents graus universitaris.

Malgrat concebre's com un programa de ràdio, s'ha acabat fent com a videopodcast que també s'ha emès per El9TV. Aquest format per diverses plataformes d'emissió li ha donat un abast molt més ampli. Cal dir també que el perfil d'instagram on hi ha diferents vídeos breus del programa també ha permès ampliar el seu abast.

Persones implicades en l'experiència:

Treballadores: 3

Sòcies: 5

Ateses: 6

Voluntàries: 1

Altres: 450 (Les persones presentadores van ser 6, però a cada programa un servei demanava una cançó que triaven conjuntament. El nombre de persones ateses implicades era d'unes 20 de mitjana a cada programa)

Principals factors clau d'èxit

La iniciativa ha estat un èxit per:

1. La implicació de tots els serveis de l'entitat que han facilitat els aprenentatges i la dedicació al programa de totes les persones presentadores.
2. La conscienciació i generositat del grup de comunicació El 9NOU que han facilitat i aportat tot el que calia perquè fos un èxit. Han defensat el projecte i l'han cuidat per tal que tingués els suports i les millors audiències possibles.
3. Tota l'entitat de Sant Tomàs, ja que el programa ha estat un espai de sensibilització que ha permès que per primera vegada s'hagi sentit la veu de les persones amb discapacitat intel·lectual i n'hagin sortit referents.

4. S'han posat a l'agenda pública temes punyents que afecten aquest col·lectiu com són els casos d'assetjament, discriminacions en els àmbits laborals o d'oci.

Dificultats i reptes superats

L'objectiu del programa era que fossin les persones amb discapacitat intel·lectual presentessin de forma conjunta i igualitària el programa. Un cop feta les proves pilot vam veure que calia que alguna amb més habilitats comunicatives liderés la conducció i ajudés a les altres a situar-se. Aquesta decisió inicialment no la volíem prendre perquè enteníem el projecte de forma conjunta i sense lideratges o protagonismes. La realitat, però, ens va ensenyar que l'aposta per un conductor principal rotatiu va servir per facilitar les converses i el desenvolupament del programa, sobretot en el cas de les tertúlies on alguns no deien la seva opinió perquè no se sentien interpel·lats. Amb l'aposta per un conductor tots i totes acabaven parlant i donant la seva opinió, ja que el conductor els interpel·lava.

Les entrevistes havien de ser totes presencials, però en dos casos no va poder ser. Això era una dificultat, d'entrada, perquè feien preguntes a una persona que no veien. El fet de poder incorporar una pantalla a l'estudi va facilitar que es poguessin fer les entrevistes i amb bona nota. Un exemple és la de la Laia Sanz que gràcies a fer-la a distància vam poder conèixer el seu gat.

Elements innovadors que aporta la iniciativa

- El programa Discapaci...què? és una iniciativa conjunta entre una entitat social i un mitjà de comunicació. No és l'entitat que emet des d'una plataforma pròpia ni és el mitjà que parla de la discapacitat sense una entitat al darrere. És un projecte conjunt que suma els coneixements de les dues parts.
- Totes les persones que presenten i formen part del directe del programa són persones amb discapacitat intel·lectual. No hi ha un conductor sense discapacitat a l'estudi.
- Els temes formen part dels seus interessos i la secció on plantegen dificultats fruit de la seva condició és una oportunitat molt important de visibilitzar les seves dificultats i les mancances que tenim com a societat.
- Les persones que presenten el programa tenen diferents capacitats i provenen de diferents serveis de l'entitat. Abans no es coneixien entre ells i elles, però molt ràpidament van assolir la sintonia conjunta. Dues persones eren del centre ocupacional, dues del servei de formació i inserció laboral i dues més del centre especials de treball.
- Per la majoria d'ells o elles, poder participar en aquest videopodcast ha suposat una experiència que, sense aquesta iniciativa, no haurien pogut viure mai.

Factors que permeten la transferència i replicabilitat de la iniciativa a altres organitzacions:

- El videopodcast Discapaci... què? respon a la necessitat de crear i oferir programes audiovisuals que permetin escoltar i donar a conèixer la realitat de la discapacitat intel·lectual públicament. No hi ha oportunitats i aquesta iniciativa permet crear referents i escoltar les seves veus.
- Les principals entitats que donen suport a les persones amb discapacitat intel·lectual són d'àmbit comarcal. Això fa fàcil la possibilitat de poder recórrer al mitjà de comunicació de referència del territori i proposar-li fer una iniciativa com aquesta.
- El programa presenta una estructura o escaleta fixa i molt ordenada que permet assimilar conceptes i sistematitzar processos. Es comença per una presentació que cada dia és la mateixa, després una tertúlia sobre el tema que han escollit ells i elles, una entrevista vinculada al tema, una secció sobre els temes que els preocupen i finalment, la tria musical que cada setmana fa un servei diferent de l'entitat.
- Permet oferir a les persones ateses una proposta d'activitat que fomenta la seva autoestima, la seva capacitat analítica i l'exposició pública d'aquells temes que els preocupen. És a dir, una iniciativa que sense cap mena de dubte, millora la qualitat de vida de les persones que hi participen.